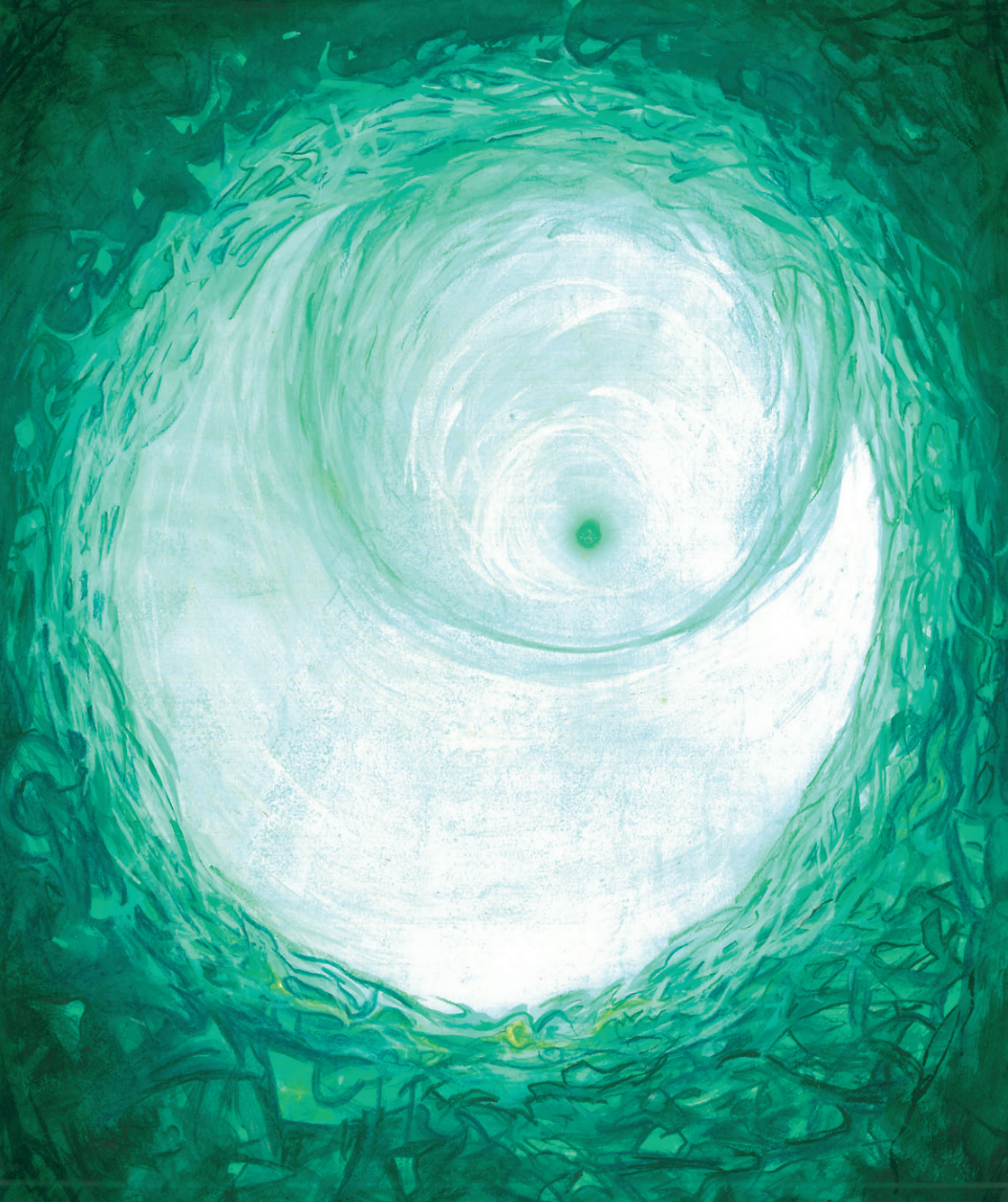

JOSEF BUBENÍK

FRAGMENTY KRYSTALOVÉHO JASU

Bubeník 2013

Kumulativní prostory (z cyklu Fragmenty krystalového jasu)
2016, pastel, papír, 50 x 50 cm

Na titulní straně:
Průchody (z cyklu Smaragdová země)
2014, pastel, komb. tech., papír, 29,7 x 21 cm

Josef Bubeník
Fragmenty krystalového jasu

Výstava maleb a kreseb bude zahájena
21. 9. 2016 v 17 hodin
Výstavu uvede Jan Dočekal

21. září – 13. listopadu 2016

Galerie Ladislava Nováka
Subakova 43
Třebíč

Výstavu pořádá:

Krystalová mřížka 1 (z cyklu Fragmenty krystalového jasu)
2016, pastel, papír, 65 x 50 cm

Fragmenty krystalového jasu

(Východiska tvorby hrubě otesaná ostrým břitem
sekery krystalového vědomí)

THESIS

Stopy Krystalického vědomí (můžeme také říci poznání, moudrosti) jsou vlastně záznamy krystalické paměti, otisky krystalických vzpomínek. Vše je zakódováno v krystalu. Skutečné podstaty krystalového vědomí se můžeme dobrat jen prostřednictvím destrukce prvotní materie krystalové hmoty. Separací dospějeme k poznání, které bude zároveň mementem, znamením, že na zlomu krystalové hmoty nemůžeme pojmut více než jen fragmenty jasu. Fragmenty krystalového jasu.

Krystalový jas je vize. Šlo by říci, že je to jasná, čistá, téměř krystalická vize. Je to vize obrazu vetknutého přímo do zdi. Omítka přerušená jakousi nebarokní abstrahovanou kartuší přechází do skla a za ním jsou krystalově zářící objekty, hologramy jasu zachycené do fragmentu krystalu, umístěného ve zdi, za zdí. Je to vize obrazu, který je podoben spíše akváriu, v němž spolu žijí skutky minulé, přítomné i ty budoucí. Je to vize nezobrazitelná (přesto se pokouším o její zobrazení), vize nezachytitelná, vize výzvy. Výzva uchopení neuchopitelného, pojmenování těžko pojmenovatelného. A tomu všemu dominuje modrozelená, tyrkysová barva. Jasná, zářící, apodiktická. Vize zítřka. Z temnoty se rodí světlo, světlo definuje temnotu. A tam někde, mezi světlem poznání a temnotou neuchopitelná, se rodí pravda krystalového jasu. Tyrkysová

Krystalová mřížka 2 (z cyklu Fragmenty krystalového jasu)
2016, pastel, papír, 65 x 50 cm

pravda krystalového jasu. Dělení hmoty na živou a neživou je neudržitelné z hlediska teze, že „život je zakódován v základní výbavě struktury hmoty“.¹

Krystaly žijí svým způsobem života. Hmota v nich narůstá, mění se, transformuje sebe i své okolí, kterak to ostatně popsal geolog Pierre Teilhard de Chardin: „Svět daleko poddajnější a pohyblivější, než mohla tušit dřívější věda; dnes víme, že v těch nejtvrdších skalách probíhá neustálá transformace nerostných druhů, jako vzdálený protějšek proměn živých organismů. Ale svět poměrně chudý ve svých kombinacích (podle posledních údajů známe v přírodě všeho všudy několik stovek silikátů), protože vnitřní struktura jeho prvků je velmi úzce omezena. Dalo by se říci, že ‚biologickou‘ charakteristikou nerostných druhů je to, že se jako mnoho nenávratně fixovaných organismů daly cestou, na níž se předčasně uzavřely samy do sebe. Původní struktura jejich molekul jim nedovoluje růst. Aby se mohly zvětšovat a šířit, musejí tedy nějakým způsobem vyjít samy ze sebe a vypomáhat si ryze vnějším sdružováním: nalepovat a řetězit atom k atomu bez skutečného splynutí či spojení. Jednou se skládají v řadu jako nefrit. Jednou se seskupí v rovině jako slída, a jindy se uspořádají do kříže jako granát. Tak vznikají pravidelná seskupení často s velmi pokročilou skladbou, jíž však neodpovídá žádná jednota kolem skutečného středu. Prosté skládání atomů nebo poměrně jednoduchých skupin do geometrického vzoru. Neohraničená mozaika malých prvků, to je struktura krystalu, kterou dnes můžeme pozorovat na rentgenogramu. A podle tohoto jednoduchého a stálého vzoru se zřejmě od počátku ve svém celku zorganizovala kondenzovaná hmota, která nás obklopuje. Jak daleko do minulosti můžeme dohlédnout, je hlavní masa Země zahalena geometrickým závojem. Krystalizuje.“²

„Živá“ hmota pak provádí totéž, mění sebe, mění své okolí, avšak rychlost jejích změn je v porovnání s transformacemi geologickými o několik řádů větší.

1 Bubeník, Josef. Smaragdová země. Stylos 2016.

2 Pierre Teilhard de Chardin – Vesmír a lidstvo, Vyšehrad, Praha 1990.

*Yggdrasil – mytologické zobrazení Krystalové substrukтуры (z cyklu
Fragmenty krystalového jasu), 2016, olej, plátno, 95 x 75 cm*

Forma krystalové existence vzniká již na atomární, iontové i molekulární úrovni. Např. pevnost betonu je dána právě díky mikroskopickým krystalům, které vznikají z cementu po styku s vodou. Krystaly na molekulární úrovni do sebe zapadají a vytvářejí kamenně tvrdou strukturu, bez které by moderní stavitelství a současná architektura byly zhora nemožné. O krystalech, respektive solích neexistující kyseliny silikátové, které zapříčinily počítačovou revoluci posledních desetiletí, ani nemluvě.

ANTITHESIS

Změť náhodných tvarů může vytvářet reálné představy objektů. Náhoda zdá se býti nejprvotnějším přírodním zákonem chaosu, který je charakterizován neuspořádaností. A ta právě bývá označována za náhodu. Je-li tedy náhoda zákonitostí chaosu, stává se jeho zákonem. Neuspořádanost, tedy náhoda, je pouze slovem vyjadřujícím nám neznámé zákonitosti probíhající ve hmotě – prostoru. Proto např. věta: „Život na zemi vznikl náhodou“, kterou si různé věrouky překládají jako: „Život byl stvořen ... (dosad' libovolný pojem)“, bychom měli číst jako: „Život na zemi byl stvořen nám neznámými zákonitostmi probíhajícími v prostoru.“³ Chaos tak svou existencí popírá sám sebe.

3 Ono je vůbec úsměvné, jak s těmito skutečnostmi nakládají vykladači různých věrouk. Nejprve vesmír a vše s ním spojeno vzniklo před pěti tisíci lety, jak praví písmo, a kdo tvrdil něco jiného, div že neskončil na hranici. Poté, pod tlakem důkazů geologie a biologie bylo připuštěno, že to vše mohlo trvat i statisíce let (mluvím o 18. století). Ve století následujícím nezbylo, než připustit, že se jedná spíše o desítky miliónů let. Věda 20. století definitivně odsunula vznik vesmíru na 14 miliard let. A tehdy pod tlakem neudržitelnosti důkazů vykladači věrouk otočili a oněch 14 miliard let začali bagatelizovat s tím, že všemožné galaxie, planetární systémy a život na Zemi či kdekoli jinde ve vesmíru nemohly vzniknout za tak krátkou dobu (!) a „náhodou“, ale jediné jako cílený záměr ... (dosad' libovolný pojem). Na jazyku, který popisuje těžko dokazatelné skutečnosti, je nejužasnější to, že kdokoli může k dané problematice říci úplně cokoli a vždy se tím může operovat jako skoro se zákonem. V tom jsou neskonale možnosti psaného a mluveného slova (prostě jazyka) a zcela primární a nezastupitelná funkce racionálního (rozuměj zdravého) rozumu.

*Krystalová rezonance I (z cyklu Fragmenty krystalového jasu),
2016, olej, plátno, 60 x 42 cm*

Chaos je řádem nám neznámých skutečností, veličin, faktů. Je zřejmé, že ona neznalost či spíše vědomí neznalosti onoho řádu může vést k naprostému nihilismu, k odmítání poznání orientovat se v našem „jednoduchém“ prostoru, kdy tři rozměry jsou pouze vlastnosti jedné časové osy. Její součástí je opoziční směr vývoje tvořený čtvrtým, pátým a šestým rozměrem prostoru, které jsou však spekulativními pojmy nacházejícími oporu pouze v číselné řadě a chápány opět jako jeden celek opačně směřující časové osy nazírané z pozice Krystalu, dávají všemu smysl. Náš prostor (ten, který nazýváme trojrozměrným) tvoří veličinu – jednotku, další tři tvoří jeho protiklad. Náš prostor je tedy duální (její každá část je terciální) a tedy jediné možné zobrazení z pozice Krystalu je hexagonální model (možno jej zvatí též jako model duálně-terciální).

SYNTHESIS

Sestavíme-li řadu aspektů z libovolně zvolených fragmentů hmoty podle hierarchií pokaždé jinak zvolených důkazů, zjistíme, že při troše kombinování a přemýšlení vždy do sebe zapadají. Jakýkoliv řez vrstvou prostoru při zachování patřičné velikosti dříve či později osvětlí fraktální zákonitosti hmoty našeho prostoru, našeho vesmíru. Zůstaneme-li v těchto úvahách „na zemi“, je jedno, vedeme-li řez sférou „neživou“ – geosférou, sférou „živou“ – biosférou či sférou „vědomí“ – noosférou⁴.

Noosféra definovaná již před téměř sto lety je v posledních letech rozšiřována o tzv. prostor virtuální. Jak možno změřit velikost

⁴ „Noosféra je slovo označující prostor myšlení (též idejí či duše). Noosféra je prostor idejí, skládající se z neživého (geosféry) a živého světa (biosféry). Noosféra, coby fáze evoluce je přitom přípravou k nástupu kvalitativně nové, definitivní éry, která vznikne ve chvíli, kdy vývoj dospěje do tzv. bodu Omega, který představuje bod konečného střetu sbíhajících se přímek vesmírné evoluce. Slovo noosféra je občas používáno též transhumanisty jako vynoření se vyššího vědomí v důsledku interakcí lidských duší.“ In: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Noosf%C3%A9ra>.

Chardinův atraktor (z cyklu Fragmenty krystalového jasu)
2016, pastel, plátno, 80,5 x 56 cm

prostoru vědomí? Geosféra spolu s biosférou tvoří základ „podhoubí“ noosféry, a kdyby šlo změřit její rozměr, zřejmě by se neomezila na námi myslitelný a představitelný vesmír. Abbé Chardin o tom píše: „Dědičnost, přenesená člověkem do myslící vrstvy Země, nepřestává v individuu být zárodečná či chromozómová; její živé jádro se však přesouvá do reflektovaného, kolektivního a trvalého organismu, kde fylogeneze splývá s ontogenezí. Z řetězu buněk přechází do vrstev noosféry, obalující celou Zemi. A není tedy nijak nepochopitelné, když od této chvíle a díky vlastnostem tohoto nového prostředí její výkvět přechází v čisté a prosté předávání nabytého duchovního bohatství.“⁵

Noosféra spoluvytvářená a pojmenovaná člověkem je jím samým těžko měřitelná. A což teprve rozměry toho, co je nazýváno skromným názvem vesmír?

Dnes snad již nikdo nepochybuje o nezměrné velikosti vesmíru, o existenci dokonalých planetárních systémů i o zcela nepředstavitelných a iracionálních skutečnostech, které se v něm vyskytují. I o možnostech života někde v dálavách universa se dá uvažovat, spekulovat nad tím, snít. Ale, ať už je život zde či jinde, ať už je jedinečný či zcela banální, ať dělíme svět na hmotu neživou a živou, to vše nám neodpovídá na fundamentální otázky existence a různé složité spekulace jen přesouvají odpověď jinam (do jiných vzdáleností, rozměrů, časů), ale neodpovídají na ně. Tou otázkou je důvod existence, účelnost bytí či nebytí, která však nevychází z bytí samotného, neboť bytí, jsoucnost, prostě je. Je možno samozřejmě řetězit na jednu odpověď otázky další a další, např.: je-li účel sám o sobě samoučelný, kde pak končí hranice samoučelnosti. Mohlo by se pak konstatovat, že vše, např. terminologie vycházející z pozorování světa kolem, názvosloví i vše ostatní je samoučelné. Samoučelná je tedy i estetická kategorie krásna (i přes veškerou její proměnlivost). Vždyť tato kategorie, tento termín, vzniká v našem mozku a je s organizovanou živou hmotou v nejtěsnějším

5 Pierre Teilhard de Chardin – Vesmír a lidstvo, Vyšehrad, Praha 1990.

Průhled (z cyklu Fragmenty krystalového jasu)
2016, pastel, papír, 65 x 50 cm

spojení. Veškeré organické tvary vnímá náš mozek jako krásné, jelikož jsou odrazem, součástí jeho vlastní struktury⁶.

Přesto však odpověď na otázku účelnosti bytí, účelnosti existence se nabízí sama: *Účelnost bytí spočívá v jeho proměně, v jeho transformaci.*

Nechceme-li tedy setrvávat ve stavu neotemického vědomí, nemožno se uzavřít ve formě strnulé, netransformační (ostatně fyzikální zákony čili řád přírody by nám to ani nedovolil), musíme transformační procesy nás samých i světa kolem přijmout jako cíl našeho bytí, aniž jsme schopni dohlédnout konečného směřování: „Tradice, vzdělání, výchova. Zase pod vlivem nedůvěry k „umělému“ pohlížíme instinktivně na tyto sociální funkce jako na vybledlé obrazy, téměř parodie toho, co se odehrává v přirozeném utváření druhů. Není-li však noosféra pouhou iluzí, bude daleko správnější vidět v tomto sdělování a výměně idejí tu nejvyšší formu, k níž v nás nakonec dospívají méně poddajné způsoby biologického obohacování aditivitou.“⁷

6 V této souvislosti není bez zajímavosti fenomén „neživých“ nástrojů určených (vyrobených) k nějakému účelu, které po „zestárnutí“ a nahrazení novými bývají odloženy (vyhozeny). Tvarová starodávnost a vědomí byvší účelnosti dává těmto předmětům novou účelovost, která spočívá už jen v estetické funkci. A pokud tyto staré věci navíc mohou fungovat, jejich funkčnost podtrhuje konečnou estetickou funkci, nikoli užitkovou.

7 Pierre Teilhard de Chardin – Vesmír a lidstvo, Vyšehrad, Praha 1990

Josef Bubeník (nar. 23. 5. 1965 v Brně), studoval na Pedagogické fakultě Masarykovy university v Brně obor výtvarná výchova, je členem Sdružení výtvarných umělců Vysočiny, Sdružení Bienále Brno a skupiny Stir up. Účastnil se mnoha kolektivních výstav v ČR i ve světě, uspořádal tři desítky výstav samostatných.

V rozhovoru, který pro Literární noviny v roce 2014 s autorem udělal Jan Dočekal, bylo mimo jiné řečeno:

Před chvílí jste mezi řečí utrousil něco o vesmírné hmotě. Nerozuměl jsem...

Někdy myslím na více věcí najednou. Pak možná jsem nadrealisticky nesrozumitelný. (Úsměv). Měl jsem na mysli, že cyklus kreseb vznikl jako zachycení vibrací vesmírné hmoty. Kdyby byl vesmír sečten, myslím tím atomy či jiné elementární částice, a toto číslo dělilo by velikost vesmíru (nějakým způsobem spočítanou), došli bychom k nějakému průměrnému počtu oněch elementárních částic na metr, milimetr či kilometr krychlový, kde probíhá prostorový rytmus, tedy vibrace, čili vlnění. A i když ono vlnění je součtem všech ve hmotě proběhlých akcí, jsou jejich torza odchyťována přijímačem vědomí a ruka podobna jehle starého gramofonu přenáší tyto vibrace nikoli do reproduktoru, ale na papír...

Více na: <http://www.literarky.cz/politika/rozhovory/18698-rozhovor-automaticke-kresby-z-konce-svta>